

Högsjö
Kulturmiljöförening

Årsskrift 2010

Årets tema "bränder i Högsjö"

1946. Brandkåren övar vid dåvarande Karl Thyrells fastighet.
Skogsvägen 12 (i dag Ella Gustavsson).

Dessa bilder och första sidan
visar växthusbranden vid
företagets trädgård
Annandag Jul 1938.

Branden var häftig och
brandmännen från
industribrandkåren i Högsjö
utförde ett gott
släckningsarbete.

Bilden när arbetet är utfört visar brandmännen fr.v. Arvid Larsson, Einar
Lönn och Axel Brew efter väl utfört arbete. I dörren står
trädgårdsarbetare Karl Lidén och begrundar förödelelsen.

Kortet är taget av Herman Brewitz och är från år 1900. Direktör Herman Schullström skymtar i bakgrunden.

På förmiddagen en vintersöndag 1909 utbröt eld i direktörsvillan på Bruksholmen Bruksvägen 8. Någon timma senare var den stora byggnaden nedbrunnen till grunden. Familjen var för tillfället bortresta, men anlände lagom hem för att se de rykande ruinhögarna. Man misstänkte att elden uppkommit genom självantändning från en kamin i hallen på undervåningen. Då en jungfru i något ärende öppnade en dörr till hallen slog lågorna emot henne med svåra brännskador i ansikte och hals som följd. Inget av löseegendomen stod att rädda och två jakthundar innebrändes.

*Bruksinspektörbyggnaden vid Högsjö
Teckning av W. Bergsten 1859. Jernkontoret*

Bruksvägen 8 Brända tomten. Den tidigare bruksförvaltarbostaden brann ner vid en häftig brand detta år. I ett värderingsinstrument från 1833 beskrivs denna byggnad på följande sätt: Beläget på en höjd mellan södra och mellersta strömmarna, av furu- och grantimmer, rödfärgat, med brädbeklädda knutar, i gott stånd. Byggnaden hade tegeltak liggande på bräder. Längden var $25\frac{1}{2}$ alnar, bredden 15 alnar och höjden $8\frac{1}{4}$ alnar. På framsidan hade den i en cirkelbåge utbyggd 10 alnar lång förstukvist, vars högsta bredd var 3 alnar och som mätte en höjd av $3\frac{1}{4}$ alnar. Dess stomme och tak var av bräder. I nedre våningen låg sal, kök och tre kamrar. Den övre hade ungefär samma inredning men en kammare mera. Byggnaden uppges vara uppförd omkring 1800 men fanns säkerligen redan tidigare, vilket betyder att det förmodligen handlade om en om- eller tillbyggnad då. Framför byggnaden låg fyra av timmer uppförda flygelbyggnader. De hade höga toppformiga tak. Taktäckningen utgjordes av tjärstrukna bräder. Tre av flygelbyggnaderna hade fönster med galler. De två närmaste manbyggnaden var visthusbodar. Av de båda andra var den södra drängstuga och den norra visthusbod. Det finns uppgifter som säger att eldstaden i drängstugan skulle vara uppförd 1792. Man kan på samtida teckningar se året 1774 på en vindflöjel samt att det endast finns två flygelbyggnader.

Dansbanan i sin glans dagar 1923.

Dansbanan vid gamla Folkets Hus har skattat åt förgängelsen genom brand åstadkommen av barns lek med tändstickor. 1953.

Panncentral och garage brinner vid Högsjö Gård den 1/4 1965. Man lyckades rädda 2 bilar ur garaget.

Kl. 10.20

Kl. 10.23

Kl. 10.37

Kl. 12.30 Puff från oljecistern.

Grävs ladugård brinner den 15 maj 1965 på grund av barns lek med tändstickor.

17 juni 1843. Sigfridsboda. Ägaren av Bysta och Breven, August Anckarsvärd, lät sin rättare på Bråntorp påtända en mossodling vid nämnda ställe. Elden kastade sig i den hårda blåsten över Sigfridsbodas skog. Situationen blev kritisk då bevakningsmanskap saknades. Fredrik Ulrik von Aken gjorde gällande, till synes med rätta, att slarv förelåg från granngodsets sida. Han menade att Bystagodsets folk inte arbetat på att förhindra eldens spridning, utan i första hand sökte att förhindra att elden spred sig på Bysta ägor. Åbon på Sigfridsboda upptäckte att elden hade övergått från Bråntorps mosse till Sigfridsbodas mosse, varför han med gårdens folk och grannars hjälp bekämpade elden. Emellertid spred sig dock elden till skogen vid Sigfridsboda. Då hade 3 eller 4 personer anlänt från Bråntorp för att hjälpa till. När elden nått till Sigfridsbodas gårde anlände från Högsjö förstärkning av smeder, bönder och torpare som von Aken hade uppådat. Läget lugnade ner sig, men på kvällen vid sex-sjutiden upptäcktes att elden blossat upp vid Bråntorps ö. En stor del av manskapet måste bege sig dit för att försöka hejda elden. "Mycket människor var då behjälpliga, men jag såg ej någon från Bysta, utan enligt rykte skulle de varit utsatta på den sida, som tillhör överste Anckarswärds skog" berättar ett vittne. Von Aken gjorde ersättningsanspråk för förstört timmer och fick också ersättning, varför man antar att beskrivningen äger sin riktighet.

7 februari 1896. Östgotaposten. Brand vid Högsjö fabrik. En träbyggnad innehållande 150 balar ull och ett par hundra famnar ved m.m. upptäcktes brinna vid tretiden natten till den 7:e februari. Trots stora ansträngningar av manskap med fabriken sprutor, kunde huset eller de i detsamma förvarade varorna icke räddas. Räddas kunde däremot de intilliggande fabriksbyggnaderna.

1914. Mellan Sigfridsboda och Norge. Den stora skogsbranden, ca 1000 tunnland eller mer, orsakad av gnistor från ett sydgående godståg. Närmare 3000 personer deltog i släckningsarbetet. Bl.a. sattes två extratåg in från Örebro med militärer. Militärer från Malmköping, Svea Livgarde, och Vaxholms grenadjärer deltog också. Den från början ringa blåsten antog efter hand stormstyrkor vilket gjorde att elden spreds än värre och försvårade släckningsarbetet.

24 december 1923, Petterslund. Västra huset vid Petterslund brinner ner till grunden. Innehavaren Albert Karlsson och hans två söner låg och sov i rummet på nedre botten men kunde räddas. Elden började i köket.

Katrineholms Kuriren. 7 juni 1954. Högsjö såg som ägs av Forsviks trävaruaktiebolag lades i aska vid en mycket häftig brand. Strax före 11.00 uppmärksammade sågverksfaktor Holger Sandberg att rök välde ut från maskinrummet och larmade brandkåren som var på plats med tankbil efter 13-14 minuter. Om inte branden upptäckts i så god tid och Vingåkers brandkår inte gjort en så snabb utryckning hade den kunnat vålla katastrof i villa bebyggelsen kring Högsjö Station. Man lyckades i sista stund hindra elden från att spridas till de stora virkesupplagen.

Brändes ner. Den 25 mars 1975 stod lilla Sjögetorps slott i ljustan låga. Slottet var inte äldre än 78 år men var förfallet efter att i många år stått övergivet. Väder och objudna besökare hade gått hårt åt det en gång så vackra Slottet.

Brand utbröt på torsdagseftermiddagen 22 februari 2007 i en villa på Skogsvägen 9 Högsjö. Larmet kom ca 13,30 till Högsjös deltidbarandkår som vid ankomsten omgående påkallade förstärkning från Vingåker och Katrineholms brandkårer. Branden började i pannrummet och spred sig i luftkanaler som var byggda som ett värmesystem. Villan fick så svåra skador så att den blev total förstörd. Ingen kom till skada vid branden.

Glimtar ur vår verksamhet under året.

Kulturdagen 13 maj. Sigge Stensson, Edit o Göran Andersson, Johan Westin och Alvi Thuresson

Högsjö Trallen 28 maj. Ingegerd Einarsson, Edit Andersson och Marianne Nord.

Högsjö Trallen 2 juli 2010. Ros-Anne Wennström och Anneli Hellmark

Besök i museet. Alf Wiklund, Torbjörn och Anita Gustavsson

Fastigheterna på Ängsgårdsvägen får ny färg 2010.

Repris av foto utställning från 1985. Sigge Samuelsson på nya IP med Belos.

Foton och artiklar hämtade från:

Sörmlandsbygden 1997, Högsjögård Sam. Hedar.
Katrineholms Kuriren och Högsjö Kulturmiljöförenings arkiv.
Färgfoton B.Nilsson, L.Strömberg, I.Boo

Utgivare av denna skrift Högsjö Kulturmiljöförening

Skolgatan 20 640 10 Högsjö

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX Kontakt: 070-679 52 73

hogsjo.kultur@telia.com

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

www.hembygd.se/hogsjo